

Lokale voedselketens in Brummen

Deze brochure is een deel van Brummen-de Landschapsbiografie

Waarom voedsel uit het eigen landschap?

Het landschap is onze gezamenlijke ecologische, sociale en economische leefomgeving. Een duurzaam landschap biedt de samenleving een groot aantal diensten, zoals bestuiving (door de aanwezige insecten), gezondheid en wateropvang. Dat levert meerwaarde op voor ons allemaal.

Maar landschappen veranderen: dat is altijd zo geweest en zal altijd zo blijven. Klimaatverandering en energietransitie gaan grote invloed op het landschap hebben. Grootschalige voedselproductie heeft zijn stempel al gezet. Steeds meer mensen maken zich zorgen over het verlies van biodiversiteit en van landschapselementen die dat tot gevolg heeft. Steeds meer mensen tonen interesse voor voedsel van de lokale boer.

In deze brochure informatie over de voordelen van lokaal voedsel en over wat er in Brummen gebeurt om boeren en bewoners te verbinden. Op een kaart ziet u bij welke partijen u lokale producten kunt verkrijgen.

Korte ketens: wat zijn het en wat zijn de voordelen?

Over het algemeen spreekt men van korte (voedsel) ketens als er niet meer dan één schakel zit tussen producent en consument. Denk hierbij aan directe verkoop op de boerderij, bestel- en bezorgdiensten vanaf de boerderij of een producent die de producten op een boerenmarkt verkoopt. De lijn tussen boer en bewoner is dus kort.

Wat zijn de voordelen van korte ketens ten opzichte van het traditionele voedselsysteem?

De boer wordt op dit moment voor maar één ding uitbetaald (Bio en Natuurbeheervergoeding nagelaten), namelijk productie, en niet voor bijvoorbeeld een mooi landschap, natuur of biodiversiteit. Door korte ketens ontstaat er voor de boer meer ruimte om aandacht te geven aan gezond bodemleven, gezond voedsel, gezonde boerenbedrijfsvoering, landschappelijke kwaliteit en transparantie in de keten.

Dit zorgt voor:

Gezond bodemleven: Inzetten van natuurlijke processen om voedsel te produceren. Denk aan natuurlijke plaagbestrijding en het door bodemleven omzetten van wortels en gewasresten tot een rijke variatie aan voedingsstoffen voor de plant. In tegenstelling tot de industriële landbouw, die deze natuurlijke processen uitschakelt en vervangt door kunstmest en pesticiden.

- http://www.louisbolk.org/uploads/pdfs/Wat%20is%20natuurinclusieve%20kringloop-landbouw_Jan%20Willem%20Erisman.pdf

Gezond voedsel: Gezondheid van voedsel wordt nu vooral afgemeten aan voedselveiligheid en de schijf van 5. Maar dat is maar een deel van het verhaal. We weten steeds meer over de rol die voedsel kan spelen bij de preventie van ziekten of zelfs bij de genezing ervan. Uit onderzoek blijkt dat ons voedsel steeds armer is geworden aan mineralen en vitamines. Oorzaken zijn o.a. verlies tijdens de lange transporttijd en het intensieve grondgebruik. Er zijn aanwijzingen dat lokale producten van natuurinclusieve landbouw meer stoffen bevatten die onze gezondheid kunnen versterken. Bijvoorbeeld, wanneer koeien grazen

op kruidenrijk grasland bevat de kaas duidelijk meer omega-3 vetzuren, die goed zijn voor ons immuunsysteem.

- https://www.ivg-info.nl/nieuws/bevat-onze-voeding-minder-voedingsstoffen-dan-vroeger/#_ftn1

Gezond boerenbedrijf: Een duurzamere manier van boeren zorgt voor vermindering van broeikasgasemissies, vermindering stikstofdepositie en het vergroten van de biodiversiteit en waterbergend vermogen.

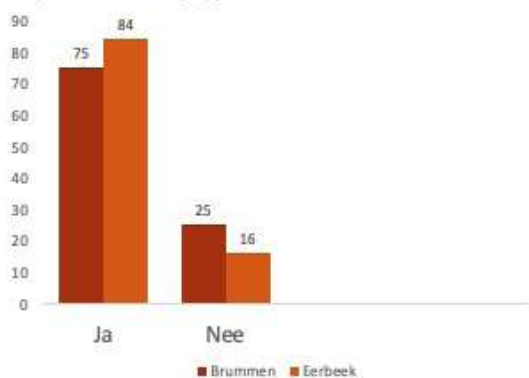
- <https://www.ecorys.com/nl/nederland/latest-news/veel-hoger-rendement-voor-biologische-veehouderij-dan-normale-boerenbedrijf>

Landschappelijke kwaliteit: Via de korte keten heeft de consument effect op zijn of haar directe omgeving. De boer kan laten zien dat het koopgedrag medebepalend is voor hoe de omgeving er uit ziet.

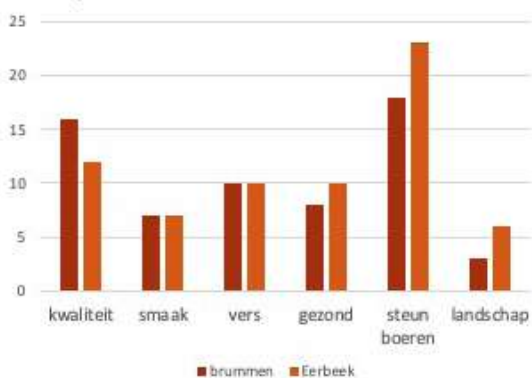
Transparantie in de keten: Door transparantie in productiewijze kunnen consumenten gezondere keuzes maken voor henzelf en voor een betere wereld. En door het persoonlijke contact met boeren, makers en klanten ontstaat er gesprek over eten, is er contact met mensen uit de omgeving en ontstaat er verbinding met de buurt.

Bent u bereid producten van lokale boeren te kopen? Aandeel (%) ja/nee in antwoorden

Indien ja, waarom wilt u dat?

Vraag naar lokaal voedsel

De burger vraagt steeds meer om lokale producten. Bij een onderzoek naar de behoefte van inwoners in Brummen kwam naar voren dat 80% van de bezoekers bereid is meer te betalen voor lokaal voedsel. Dit onderzoek is verricht in 2016. De corona crisis is voor meer mensen aanleiding om bij lokale producenten te kopen.

Mogelijkheden voor korte ketens in Brummen

Er is voldoende markt voor voldoende boeren. Brummense boeren produceren veel meer voedsel dan wat consumenten nodig hebben. Dat betekent dat er voor slechts enkele boeren een lokale markt is. Maar we kunnen ook kiezen voor een model waarbij een flink aantal boeren elk een deel van hun productie lokaal afzetten. Meer boeren betekent groter deel van het landschap, en dus een grotere band met de burger. Bovendien: voor een boerenbedrijf biedt afzet op verschillende markten meer economische veerkracht.

Diversiteit aan producten groeit. Brummense boeren produceren nu vooral melk. Maar er is in Brummen ook behoefte aan zuivel, kaas, groente, noten etc. Dat betekent dat de groei van lokaal voedsel afhangt van of boeren omschakelen naar een breed spectrum aan producten.

De producten zijn gemakkelijk verkrijgbaar. Maar om dit te kunnen realiseren zul je wel met elkaar een gehele keten moeten opzetten. Dit zijn zowel de boeren, verwerkers, logistiek als afnemers. Dit doen we door afnemers te mobiliseren om zo vanuit de vraag een systeem te ontwikkelen waarbij boeren, verwerkers, logistiek de kanteling kunnen maken.

555 vleesrunderen per jaar = 20.753 inwoners van Brummen

RUNDVLEESKETEN BRUMMEN

In Nederland eten we gemiddeld 15,4 kg rundvlees (Wur, 2017) per persoon per jaar. Voor de inwoners van Brummen (20.735 inwoners per 1 jan 2020) is dit in totaal dus gemiddeld 319.319 kg per jaar.

Een vleesrund produceert gemiddeld 575 kg vlees (kalveren produceren 150 kg vlees). Er moeten dus in Brummen gemiddeld 555 vleesrunderen per jaar geslacht worden om in de rundvleesbehoefte te voorzien.

1 hectare rogge = 2.666 roggebroden

ROGGEKETEN BRUMMEN

In 2020 heeft Boerderij De Nieuwenburgt samen met Biobakkerij Verbeek van lokaal geproduceerde rogge een roggebrood ontwikkeld. Er is 4,5 Ha nodig voor 10 ton rogge. Hiervan worden 12.000 roggebroden gebakken.

Als elke bewoner van Brummen (20.735 inwoners per 1 januari 2020) in 2021 elke maand een roggebrood zou eten, dan heb je 248.820 roggebroden en dus ruim 93 Ha voor de productie van rogge nodig.

Roggeketen Brummen met partners

Wat is er al gerealiseerd?

Roggeketen voor brood

Op verschillende kruidenrijke akkers in Brummen wordt rogge geteeld zonder gebruik van kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Deze rogge wordt verwerkt tot een uniek streekproduct: ambachtelijk roggebrood met aandacht voor biodiversiteit, natuur en landschap. Dit initiatief is tot stand gekomen door Biobakkerij Verbeek en Boerderij De Nieuwenburgt in samenwerking met Natuurmonumenten, Landschapsnetwerk Brummen en Gemeente Brummen.

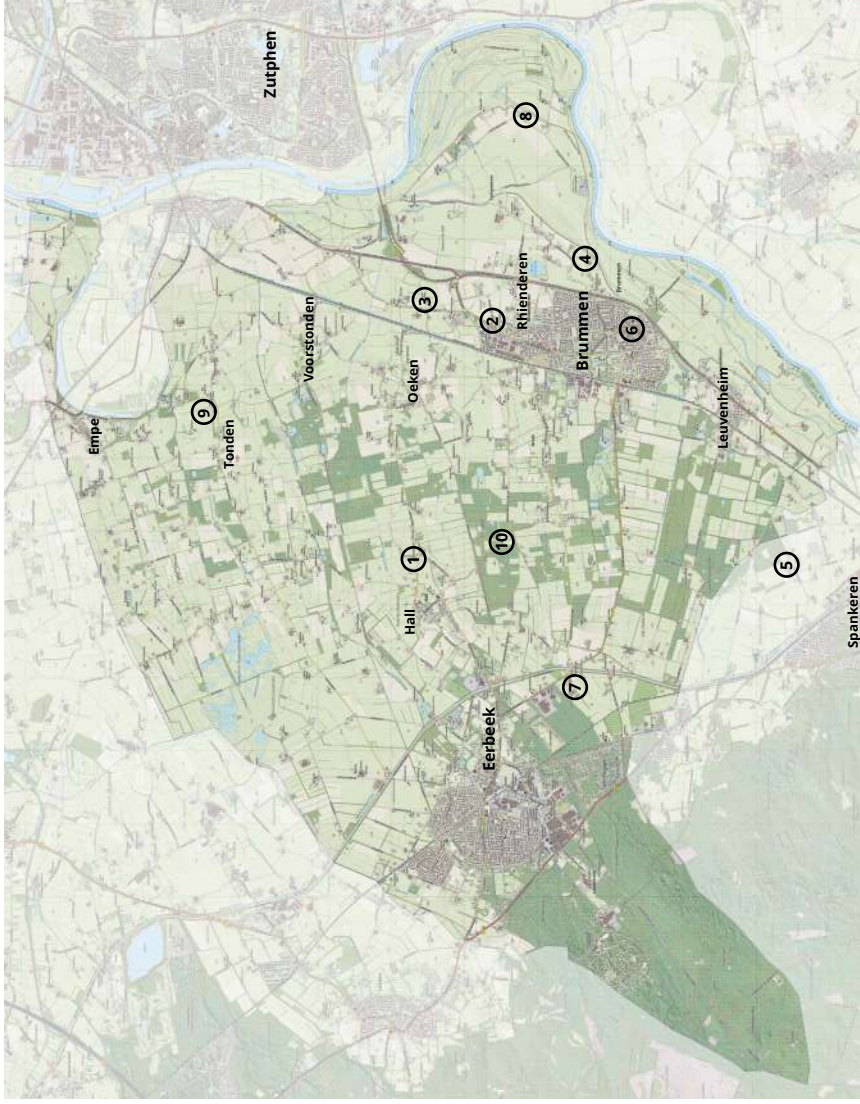
Vleesketen

Overzicht van verschillende partijen in de gemeente Brummen waarbij de duurzame bedrijfsvoering in harmonie gaat met het type koe. Zo heeft boerderij De Kruidbosch Fries-Hollandse Dubbeldoel koeien, De Nieuwenburgt Jersey koeien en de Bakerweerd de Piemontese koe.

Zorginstellingen

De Brummense zorglocaties Philadelphia Het Grasland, Philadelphia Elzenbos en 3 locaties van Domus Magnus (Klein Engelenburg, Huis Welgelegen en Huis Ter Weegen) werken samen aan de lokale keten. Naast het bezorgen van lokale producten door De Nieuwenburgt met producten uit de omgeving gaan cliënten in het kader van dagbesteding langs bij De Meander om boodschappen te doen. Voor de zorginstelling biedt het een verbinding met de samenleving. En voor de boer meer afzet in een korte keten met een eerlijke prijs!

VOEDSELNETWERK BRUMMEN OP DE KAART

1. Bio Boerderij De Kruytbosch
Vosstraat 24 Hall
Aardappelen, groenten, rundvlees,
meelproducten, brood en melk

2. De Meander
Zutphensestraat 296 Brummen
demeanderbrummen.nl
Biologisch-dynamisch
landbouwbedrijf met boerderijwinkel

3. Boerderij Groot Zuidwijk
Zutphensestraat 370 Brummen
Duurzame melkveehouderij

4. Bakerweerd
Cortenoerseweg 62-A Brummen
bakerweerd.nl
Zoogkoeienbedrijf en vleesverkoop

5. De Nieuwenburgt
Kappersweg 5 Spankeren
boerderijwinkel-denieuwenburgt.nl
Biologische boerderijwinkel, gronden
liggen in Brummen

**6. Proeflokaal & Gastrobar
't Kromhout**
Marktplein 18 Brummen
gastrobar'kromhout.nl
Lokale producten op het menu

7. De Brummel
Brummenseweg 10-a Eerbeek
campingdebrummel.nl
Melk, eieren, aardappelen, etc.

**8. Werk- en Zorgboerderij
Cortenoever**
Piepenbeltweg 27 Brummen
zorgboerderijcortenoever.nl
Groente, fruit, sappen, jam, bloemen

9. Boesveld
Hoevesteeg 2 Tonden
Boeren ijs, aardappelen, uien
honing, etc.

10. Heideschaap
<http://www.heideschaap.nl/>
Schapen grazen o.a. in Leusveld en bij
zorgboerderij in Oeken
Vlees, etc. verkoop aan huis

11. De IJsschuur
Arnhemsestraat 4 Brummen
iolinkbanket.nl
Ijs van de melk van Groot Zuidwijk

12. Restaurant De Vrolijke Frans
Knoevenoordstraat 51 Brummen
devrolijkefrans.nl
Lokale producten op het menu

13. Bakkerij Verbeek
Saturnusweg 1 Brummen
bakkerijverbeek.nl
Brood met rogge van De
Nieuwenburgt

14. De Reuvershoeve
Zutphensestraat 199 Brummen
reuvershoeve.nl
Gebruikt meer met graan van De
Nieuwenburgt

15. Tante Blanche
Arnhemsestraat 22 Brummen
tanteblanche.nl
Lokale producten op het menu

Kijk voor meer informatie over het
voedselnetwerk Brummen op:
[www.landschapsnetwerkbrummen.
nl/2018/12/27/lokale-voedselnetwerken](http://www.landschapsnetwerkbrummen.nl/2018/12/27/lokale-voedselnetwerken)

Colofon:

Happyland: Marie Baartmans en Marijn Struik
Landschapsnetwerk Brummen: Paul Opdam
Gemeente Brummen: Sander Bosman
Beeldmateriaal: foto's Lars Soerink, Paul Opdam
en Ferry Timmer, coverbeeld van iStock

Dit project is tot stand gekomen met ondersteuning van de Provincie Gelderland en de Europese Unie in het kader van het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland.

provincie
Gelderland

LANDSCHAPSNETWERK
BRUMMEN